

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Raionul

Localitatea

Instituția de învățământ

Numele, prenumele elevului

ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ

PRETESTARE
CICLUL LICEAL

Profil umanist
04 aprilie 2022

Timp alocat: 180 de minute

Rechizite și materiale permise: *pix cu cerneală albastră.*

Instrucțiuni pentru candidat:

- Citește cu atenție fiecare item și efectuează operațiile solicitate.
- Lucrează independent.

Îți dorim mult succes!

Punctaj acumulat _____

PROFIL UMANIST

SUBIECTUL I (24 de puncte)

Studiază sursele și realizează sarcinile propuse.

SURSA A.

„Licurg a statornicit și alte legi, diferite de cele în vigoare în celelalte cetăți grecești (...). A interzis cetățenilor liberi să strângă averi, impunându-le o singură preocupare: asigurarea libertății orașelor. Obligația ca toți spartanii să contribuie în mod egal pentru hrana lor, ca și aceea de a trăi în comun, i-a făcut să nu dorească bani pentru un trai îmbelșugat. Nici îmbrăcămintea lor nu necesita cheltuieli mari, podoaba unui spartan nefiind veșmintele luxoase, ci vigoarea trupului. Viața în comun îi dispensa de a strânge averi.”

(Xenofon, *Statul spartan, statul atenian*)

SURSA B

„Crescuți în comun, în aceeași disciplină, ei nu învățau decât strictul necesar; cea mai mare parte a educației consta în supunere. Erau rași pe cap, obișnuiți să meagă desculți și să se joace împreună mai mult goi. La vârsta de 12 ani dormeau în comun, organizați în trupe și secțiuni, pe așternuturi pregătite de ei înșiși din trestii rupte cu mâinile. Celor puternici li se ordona să aducă lemne, iar celor mai mici legume.”

(Plutarh, *Viețile paralele ale oamenilor iluștri, Licurg*)

Nr.	Item	Punctaj	
1	Explică, cu trimitere la surse, termenul <i>polis</i> . _____ _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
2	Identifică, în sursa A, două legi adoptate de către Licurg în Sparta antică. _____ _____	L 0 1 2	L 0 1 2
3	Explică, cu trimitere la surse și cunoștințele obținute anterior, impactul legilor lui Licurg asupra evoluției statului spartan. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
4	Compară opiniile expuse de autori privind sistemul de educație în Sparta antică (sursele A și B). Argumentează răspunsul cu trimitere la surse. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
5	Exprimă-ți argumentat opinia: Scopul educației în Sparta era să formeze cetățeni dezvoltați armonios sau un stat autoritar-militar? _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7

SUBIECTUL al II-lea (22 de puncte)

Studiază sursa și realizează sarcinile propuse.

„Secolul al XVIII-lea a marcat apogeul exploatării otomane; pe lângă cererile de bani, grâu, oi, lemn etc., mai erau și sumele considerabile plătite de către fanarioți Porții pentru a obține sau pentru a-și putea păstra tronul. Rapoartele delegaților la Poartă ai lui Constantin Mavrocordat, cea mai remarcabilă personalitate a domniilor fanariote, arată că aceștia trebuiau să ducă o adevărată „diplomație coruptă” pentru a putea obține, prin cadouri și bani, bunăvoința sultanului. Pentru a satisface cererile Porții și pentru a ușura criza fiscală și demografică, Constantin Mavrocordat a încercat să reorganizeze sistemul fiscal. [...] Reforma fiscală a mai adus cu sine și alte schimbări - [...] abolirea șerbiei, decretată în secolul al XVIII-lea atât în Moldova, cât și în Țara Românească. [...] Reformele s-au extins, de asemenea, și în domeniile administrativ și juridic [...] pentru a întări puterea principelui și pentru a elimina competențele judiciare locale.

Prin efortul lor de a elimina elementele perimate ale feudalismului și de a promova modernizarea principalelor structuri ale societății, principii fanarioți au adoptat o politică de absolutism luminat, [...] au modernizat societatea Moldovei și a Valahiei prin dezvoltarea mecanismului de exploatare feudală în folosul Porții.”

**Ionuț Costea, Țările Române în secolul al XVIII-lea
//Istoria României. Compendiu (coord. Ioan-Aurel Pop; Ioan Bolovan)**

Nr.	Item	Punctaj	
1	Identifică în sursă două <i>cereri</i> înaintate de Imperiul Otomană către fanarioți.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
2	Explică de ce <i>secolul al XVIII-lea a marcat apogeul exploatării otomane</i> .	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
3	Determină opinia autorului cu referire la relațiile dintre domnitorii fanarioți și Poarta Otomană. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
5	5		

Nr.	Item	Punctaj	
1	<p data-bbox="225 197 1299 264">Numește un proces istoric, pentru care harta dată poate servi ca sursă de informare. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr data-bbox="225 309 1299 315"/> <hr data-bbox="225 360 1299 367"/> <hr data-bbox="225 412 1299 418"/> <hr data-bbox="225 463 1299 470"/> <hr data-bbox="225 521 1299 528"/> <hr data-bbox="225 580 1299 586"/> <hr data-bbox="225 638 1299 645"/> <hr data-bbox="225 696 1299 703"/> <hr data-bbox="225 754 1299 761"/> <hr data-bbox="225 813 1299 819"/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
2	<p data-bbox="225 795 1299 898">Determină, în baza hărții, două teritorii noi descoperite în timpul expedițiilor geografice. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr data-bbox="225 943 1299 949"/> <hr data-bbox="225 1001 1299 1008"/> <hr data-bbox="225 1059 1299 1066"/> <hr data-bbox="225 1117 1299 1124"/> <hr data-bbox="225 1176 1299 1182"/> <hr data-bbox="225 1234 1299 1240"/> <hr data-bbox="225 1292 1299 1299"/> <hr data-bbox="225 1350 1299 1357"/> <hr data-bbox="225 1408 1299 1415"/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
3	<p data-bbox="225 1433 1299 1500">Formulează, în baza hărții și a cunoștințelor obținute anterior, o consecință a descoperirilor geografice.</p> <hr data-bbox="225 1545 1299 1552"/> <hr data-bbox="225 1603 1299 1610"/> <hr data-bbox="225 1662 1299 1668"/> <hr data-bbox="225 1727 1299 1733"/> <hr data-bbox="225 1792 1299 1798"/> <hr data-bbox="225 1850 1299 1856"/> <hr data-bbox="225 1908 1299 1915"/> <hr data-bbox="225 1973 1299 1980"/> <hr data-bbox="225 2031 1299 2038"/>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5

SUBIECTUL al IV-lea (35 de puncte)

Studiază sursele A-D.

SURSA A.

„Tuhutum, tatăl lui Horca, un om șiret, a prins de veste de la locuitori despre bunătatea țării de dincolo de păduri (Transilvania – n.n.) unde stăpâna un român, anume Gelu. Și a început să-l frământa gândul de n-ar putea cumva, din milostivirea ducelui Arpad, stăpânul său, să dobândească țara de dincolo de păduri pentru sine și pentru urmașii săi... Iar sus-zisul Tuhutum a trimis pe un bărbat șiret să meargă într-ascuns și să afle felul și rodnicia țării de dincolo de păduri și cum sunt locuitorii ei și dacă ar fi cu puțință să înceapă război cu ei. Că ci Tuhutum voia să-și câștige faimă și pământ...”

(Anonymus, *Gesta Hungarorum*)

SURSA B.

„În timpul acestuia [Ludovic I de Anjou, regele Ungariei – n.n.], Bogdan, voievodul românilor [Olachorum – n.n.] din Maramureș, adunând pe românii acestui district, a trecut în taină în Tara Moldovei, supusă coroanei Regatului Ungariei [...]. Și, deși a fost combătut adeseori de oastea regelui, crescând mult numărul românilor din acea țară, ea s-a transformat în stat.”

(Din *Cronica lui Ioan de Târnave, secretarul regelui maghiar Ludovic I*)

SURSA C.

„[...] în anul domnului 1330, regele [Carol Robert, regele Ungariei – n.n.] și-a adunat o mare oaste [...], s-a dus în persoană, [...] în țara voievodului românilor, Basarab, [...] ca să alunge din această țară pe Basarab, sau cel puțin să dea în posesiune țara aceluia unuia dintre curtenii săi [...]. [...] Regele a ajuns pe o cale oarecare cu toată oastea sa [...]. [...] mulțimea nenumărată a românilor sus pe râpe a alergat din toate părțile și a aruncat săgeți asupra oastei regelui care se găsea în fundul unei căi adânci [...]. [...] și a fost aici un cumplit dezastru, căci au căzut o mulțime de ostași, de principii și de nobili și numărul lor nu se poate socoti [...]. [...] și însuși regele abia a scăpat cu câțiva inși.”

(Din *Cronica pictată de la Viena*)

SURSA D.

„Tradiția istorică internă, înregistrată în fruntea cronicilor în secolele XV-XVI, atribuie actul întemeierii – așa-numitul „descălecat” – câte unui personaj venit din interiorul arcului carpat: „Negru-Vodă” în cazul Țării Românești și „Dragoș-Vodă” în cel al Moldovei. [...] La ora actuală, se consideră că tradiția oglindește destul de veridic faza finală a unui proces politic îndelungat [...]. Ceea ce merită relevat și subliniat este faptul că tradiția medievală asociază încheierea acestui proces cu un impuls venit de peste munți, adică de la românii supuși presiunii politice și confesionale a Regatului Maghiar. Cu alte cuvinte, se poate spune, din capul locului, că cele două state, Țara Românească și Moldova, sunt, deopotrivă, creația românilor de o parte și alta a munților Carpați.”

(Ștefan Andreescu, *Constituirea principatelor românești, în „O istorie a românilor”* (colectiv de autori), 1998)

Utilizează sursele și cunoștințele obținute anterior pentru a redacta, în o pagină, un eseu la tema: *Constituirea statelor medievale românești – similitudini și particularități.*

În textul tău:	Punctaj	
formulează argumente relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific, pentru a-ți susține opinia referitoare la tema propusă;	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
formulează relații de cauză-efect (cel puțin două);	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
integrează critic informațiile din sursele propuse;	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
plasează în timp și spațiu evenimente/ procese/ fenomene	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
menționează o personalitate istorică care și-a adus contribuția în evenimente/ procesele descrise.	L 0 1 2	L 0 1 2
expune ideile în baza unui plan logic care să includă introducere, cuprins, concluzie;	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
utilizează corect limbajul istoric.	L 0 1 2	L 0 1 2

